

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LIX. ÉVFOLYAM • 664. SZÁM

10.

2015. OKTÓBER

LÁSZLÓ NOÉMI

Altató

Lassan gurul a szekér,
ághegyen lóg egy levél.
Sápadt, fakó-sárga,
hull az árvaságba.

Nádas mentén gyűl a hab,
búcsúzik a gyöngé nap.
Árokszáron nő a sár,
beragad egy szalmaszál.

Üvegesedik az ég,
villognak az őszikék.
Holdra kúszik esti füst,
ólomcsillag, lék-ezüst.

Lóg a világ pókfonálon,
körbefonja gyapjas álom.
Szárnyat bont az éji csend,
ringatózunk idebent.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Őszvég

Megritkult a madárdal,
megkopott a pázsit,
a nap is reggelente
már unottan ásít.

Őszanyó a fák alatt
(Tudja, itt a vége!)
dióbelet válogat
kopott kötényébe.

BALAJTHY FERENC

Este a tónál

Mintha lenyelte volna a napot,
Látóhatár alján lángol a tó.
Nyújtózik, majd ásít egy nagyot,
Ölelő part felé barangol.

Erdőre ereszkedik a langy pára,
Szarvas agancsa ködöt döfköd.
Hűlt fészke vár a dalos madárra,
Fáradtan körülötte röpköd.

Álomra hajtja fejét a nádas,
Szősz szellő még közte móríkal.
Vályúba ágyaz meg a kútágas,
Domb horkan az ég lábainál.

Mintha lenyelte volna a napot,
Látóhatár alján alszik a tó.
Sötét takarót húz már magára,
Halkuló harangszó az altató.

CSEH KATALIN

Varázslat

Az ég oly sima,
Felhő sem lebben,
Tündököl a nap...
Ragyoghat szebben?

Komorul az ég,
Felhő feketéll,
A nap elsápad,
A szél sem henyél.

Elül a vihar,
A határ tisztul,
Rázkódik a lomb,
Félelme csitul.

Csillag villószik,
Pereg hold könnye,
Az éj hallgatag,
Selymellik csöndje.

JÁNK KÁROLY

Három haiku*

Ősz fák

Ősz fák tetején
holdsarló koppan – zizeg
a sárga levél.

Telehold

Az égi szakács
ma teli serpenyővel
süti a lángost.

Éji csillag

Hálót vetsz, éji
csillag? Nagy, égi tóban
mit fog a horgász?

SIMON RÉKA ZSÚZSANNA

Ében tollruhások

Közeleg az este, bíbor az ég alja,
cseresznyefa ágán
kilenc holló tartja.
Hangtalanul ülnek,
nem mozdulnak, várnak,
kéklő foltjai ők a cseresznyefának.
Égre kúszó kiflihold,
ében tollruhás csendet felold.
Csőrük csattogtatják,
klong, krúg, krúg – harsogják,
holdéneküket bőszen gyakorolják.

* Haiku: mindössze 3 soros, régi japán versforma, a sorok szabályszerűen 5-7-5 szótagosak, egyetlen költői gondolatot tartalmaznak a természetről, a világról.

A varázslatos hetes

Úgy tudják az öregek, hogy a hetes számnak varázshatása van. Mondják is, hogy hét vezér vezetésével hetedhét országból jöttünk, s régi vitézeink még a hétfejű sárkányt is legyőzték hosszú barangolásaikkor. Nem tudom ebben mennyi az igazság, de az biztos, hogy mifelénk hisznek ebben, s igazukat bizonyítva nem egyszer magyarázták, hogy még a Bibliában is ott a hetes szám, mert ugyebár a világ is hét nap alatt teremődött, a titkot is hét pecsét őrizte, amelynek feltörése hét angyal jelenlétében történt, és a József történetében a hét bő esztendőt hét szűkös év követte. Sőt, főbűnből is pontosan hét van. De amikor a tudós barátom is azt bizonygatta, hogy bőrünk felső rétege mintegy hét nap alatt, hajkoronánk pedig hét év alatt újul meg, tisztelettel kezdtem tekinteni a hetes számra.

Történt aztán, hogy egy nagy cserebogárjárás idején csak megmenekült a lekopaszított tölgyfánkról egy makkocská, nem nagyobb egy hüvelykujjnál. Előbb pattogott ide-oda a földön, majd eltűnt a sűrű fűben, valahol a kerítés mellett. S bár én úgy tudtam, hogy három esztendőnként jön egy-egy nagy cserebogár-invázió, a szomszédék esküdtek, hogy hétévenként kopaszítják le a fákat igazán a rágcsáló bogarak. Ha hét, hát hét, nem vitatkoztam velük, és el is felejtettem volna, ha a következő tavaszon az öreg akácunk s a diófánk között meg nem jelenik egy csenevész facsemete, épp csak arasznyi, alig látszott ki a fűből. Le is kaszáltam, amikor szebbé akartam tenni a ház körüli gyepet.

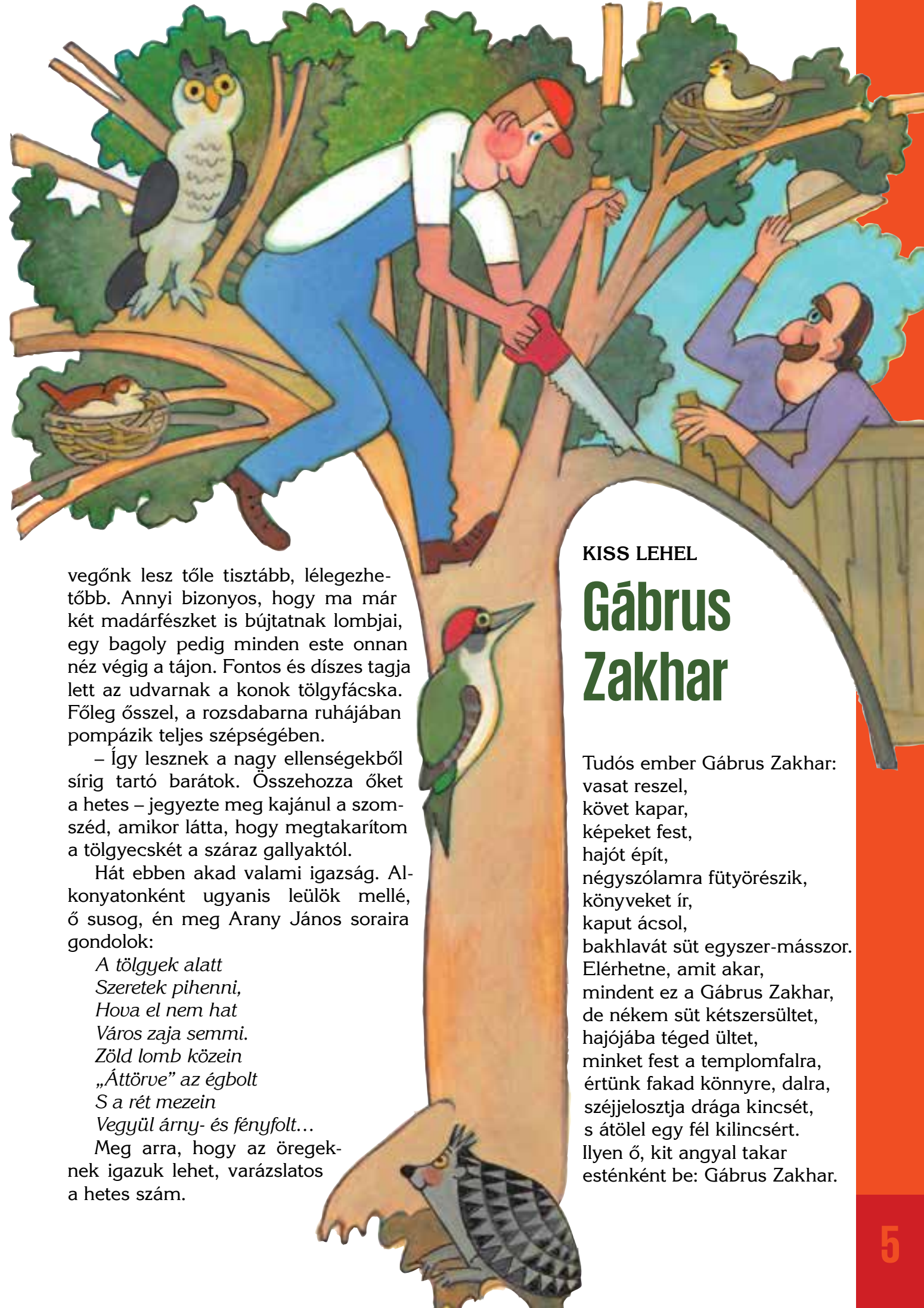
De a csemete csak nem hagyta magát. Már múltóban volt a nyár, amikor láthattam, hogy most egy többől két hajtás is tört az ég felé. Teltek-múltak a hetek,

hónapok, amíg megint elém nem került a tölgyfácska. A kerítést ollóval igazgattam, mikor újból lenyisszantottam a szemtelenül ellenálló csemetét. Na, most már vége, gondoltam, nem fog a házra árnyékot vetni. Mire a világban utazgatásaim után megint a fácska közelébe kerültem, már fa volt az a javából. Öttörzsű, embermagasnyi fa. Ötfejű sárkány, amely már elfoglalt a környékén mindent. Még a pázsitot sem engedte nőni, úgy hogy – mint a legkisebb királyfi – fejszémmel nekiestem a még csak ötfejű tölgynek, hogy a földdel egyenlővé tegyem. De következő tavasszal, el sem olvadt a hó, látom ám, hogy már héttörzsű a tölgyem, s növekszik vidáman.

– Ezt meg kell hagyni – mondta a szomszéd, látva a makacs csemetét. – Ha ebbe hét élet szorult, akkor szerencsét hoz.

Hogy milyen szerencsét, azt nem tudni. Ha nem mást, hát nagy meleg idején alá ülhetünk hűs árnyékot keresni, de az is lehet, hogy csak a le-

vegőnk lesz tőle tisztább, lélegezhetőbb. Annyi bizonyos, hogy ma már két madárfészket is bújtatnak lombjai, egy bagoly pedig minden este onnan néz végig a tájon. Fontos és díszes tagja lett az udvarnak a konok tölgyfácska. Főleg ősszel, a rozsdabarna ruhájában pompázik teljes szépségében.

– Így lesznek a nagy ellenségekből sárga tartó barátok. Összehozza őket a hetes – jegyezte meg kajánul a szomszéd, amikor látta, hogy megtakarítom a tölgyecskét a száraz gallyaktól.

Hát ebben akad valami igazság. Alkonyatonként ugyanis leülök mellé, ő susog, én meg Arany János soraira gondolkodom:

*A tölgyek alatt
Szeretek pihenni,
Hova el nem hat
Város zaja semmi.
Zöld lomb közei
„Áttörve” az égbolt
S a rét mezein
Vegyül árny- és fényfolt...*

Meg arra, hogy az öregeknek igazuk lehet, varázslatos a hetes szám.

KISS LEHEL

Gábrus Zakhar

Tudós ember Gábrus Zakhar:
vasat reszel,
kővet kapar,
képeket fest,
hajót épít,
négyzólamra füttyörészik,
könyveket ír,
kaput ácsol,
bakhlavát süt egyszer-másszor.
Elérhetne, amit akar,
mindent ez a Gábrus Zakhar,
de nékem süt kétszersültet,
hajójába téged ültet,
minket fest a templomfalra,
értünk fakad könnyre, dalra,
széjjelosztja drága kincsét,
s átölel egy fél kilincsért.
Ilyen ő, kit angyal takar
esténként be: Gábrus Zakhar.

A Háromlábú Napvarjú

Boldizsár visszapillantott a magasból, a játszóteret kereste, hogy búcsút intsen. Meglepődve látta, hogy az gyűfásdoboznyira töpörödött alatta. Long megérintette szárnyával a kisfiú vállát:

– Nézd csak, Boldi, ez a madártávlat. A játszóteret akár zsebre is vághatnád, a folyót a derekadra tekerhetnéd övnek, a házakat pedig felfűzhetnéd az utca-zsinegekre nyakéknek. De ez még semmi. Nemsokára a földgolyót is parittyádba teheted.

– Húúú! Micsoda sebesség! A rakétákkal is versenyezhetnénk. Hova repülünk most?

– A Háromlábú Napvarjúhoz. De amíg megérkezünk a fészkéhez, elmesélem a történetét: *Valamikor, egy reggel tizedmagával röppent fel az égre a Napvarjú. Olyan forróság lett a Földön, hogy a vizek egyből kiszáradtak, a növények elpusztultak. Ám Ji, az égi mesterijász lelőtt kilencet belőlük. Amióta ez az egy maradt, helyreállt a rend, és az én feladatom, hogy őrködjem fölötte.*

– Vigyázol, nehogy újból több varjú szálljon fel?

– Igen, és ez nem könnyű feladat, mert kísérni kell a madarat fészkekről fészkekre. Ugyanis mindhárom lábára jut egy-egy fészke. Az első lábával a keleti fészkébe áll be, a másodikkal a délbe, a harmadikkal a nyugatiba.

– A többi napvarjú hol várakozik, hogy felszállhasson?

– Sehol. Az újabb napvarjak azokból a tojásokból kelhetnek ki, amelyeket az anyamadár tojik a három fészekbe. Ezért naponta össze kell szedni minden tojást, hogy ne tudja kikölteni őket, és el kell vinni a Holdbéli Nyúlhoz. De már közeledünk is az első fészekhez. Fékezz, leszállás! Mire tízig számolok a sárkányok nyelvén, meg is érkezünk: *i, ár, szán, szí(í), ú, liu, tyhi, pá, tyiu, sí(í)*! Itt is vagyunk.

Long és Boldizsár hajnalra ért a keleti fészekhez, éppen akkorra, amikor a Napvarjú megtojta az aranyló tojást.

– Most kell közbelépnünk – suttogetta izgatottan a sárkány Boldizsárnak. – Köszönjünk neki: *Cáo sâng háo! Jó reggelt!*

A napvarjú hosszú károgással válaszolt köszönésükre.

– Most pedig add a tenyered – fordult Long Boldizsár felé –, beleköpök egy kendermagot, tartsd a csőre elé!

Boldizsár úgy tett, ahogyan a sárkány kérte. A Napvarjú felemelkedett, és bekapta tenyeréből a kendermagot. Ezalatt Long gyorsan kivette alóla az aranytojást. A madár, amint észrevette, hogy fészke kiürült, felröppent, és tovaszállt dél irányába.

– Nagyszerű, sikerült, itt van! – kiáltotta a sárkány örvendezve, és odanyújtotta a tojást Boldizsárnak: – Tessék, tedd a zsebedbe, és indulhatunk is tovább a napúton.

A déli fészek közelében a két barát arra lett figyelmes, hogy a Napvarjú egyre csak a fészke fölött köröz, időnként megpróbál leszállni, de valahányszor a lábára állna, fájdalmas károgásba kezd, és újból felröppen. Aztán pár kör után le is mondott a fészkelésről, és nyugat felé vette irányát.

– Valami baja eshetett – szólt ijedten a sárkány. – Eredjünk a nyomába! Meg kell akadályoznunk, hogy elhagyja delelőjét, hiszen idejekorán leszállna az este.

A gondolatnál is sebesebben indultak a madár után.
– Nézd csak, Long, egy csillagtüske áll ki a második lábából
– kiáltott fel Boldizsár, ahogy utolérték a Napvarjút.
– Tényleg, de jó szemed van! Add a tenyered, megtöltöm kendermaggal, kerülj elébe, és próbáld visszacsalogatni a fészkébe. Én közben kihúzom lábából a tüskét.

Boldizsár megelőzte a madarat, és a csőre előtt szét-nyitotta kendermaggal tele öklét. A varjú készségesen követte Boldizsárt a fészkéig. Észre sem vette, amikor Long kirántotta lábából a csillagtüskét. A fészekre szállva megtojta második tojását, s az ugyanúgy, mint az előző, Boldizsár zsebében kötött ki.

Miután a Napvarjú végzett a tollászkodással, szárnyával nagyot lebbentett, és tovaszállt nyugat felé.

Long és Boldizsár a nyomában suhant. A sárkány megkérdezte a kisleánytól:

– Na, hogy tetszik a varjúterelés, tojásbegyűjtés?

– Nagyon tetszik. Én sohasem másztam fára madártojásért, mert nagymamám azt mondta, hogy védeni kell a madarakat, nem szabad bántani tojásaikat. Most pedig már kettő lapul a zsebemben.

– Így is van. Az énekes madarak hasznosak, kedvesek. Minél több van belőlük, annál jobb. A ragadozó madarakra is szükség van, hogy erősödjön, és ne szaporodjon túl a madár- és a kisállat-nemzetség. Ám a Napvarjú esete más. Belőle csak egy lehet, mert ha akár egy tojást is sikerülne kiköltenie, két nap repülne fel egyszerre az égre, s a forróság mindent elpusztítana.

– Szeretted ezt a munkát?

– Hogyne, szép mesterség. Pontosságot és éberséget követel. Ma te is kitanultad, és bebizonyítottad rátermettséged. El is szegődhetsz nálam varjúterelőnek. De már közeledünk a nyugati fészekhez. Látod? Madarunk épp le szállni készül.

A sárkány és a kisleány gyorsított szárnyalásán, hogy idejében a fészekhez érjenek.

– Nézd csak, Long, valami púposodik a fészek közepén! – kiáltott fel hirtelen Boldizsár. – Siessünk, nézzük meg, mi az!

– Jaj, valami űrszemét vagy meteorit! Gyorsan emeljük ki, nehogy kárt tegyen a Napvarjúban.

Közelebb érve látták, hogy egy mennykőszikla éktelenkedik a fészek közepén. Long megragadta, emelte, tolta kifele, Boldizsár cibálta, húzta, ahogy csak bírta, végül közös erővel sikerült átbillenteniük a fészek peremén. A Napvarjú bágyadtan szállt fészkére. A tojásra sem kellett sokat várni. Ahogy megvolt, Boldizsár már nyújtotta is tenyerében a kendermagot, és amíg a varjú bekapta, Long kikapta alóla a tojást. A kisleány még egy kicsit dédelgette markában a meleg, aranyszínű golyócskát, aztán zsebre vágta a többi mellé. A madár pedig fejét szárnya alá hajtva nyugovóra tért.

Boldizsár és Long egy kicsit pihent a fészek szélén, majd elindultak a Hold irányába.

– *Úán án! Jó éjszakát!* – búcsúztak a Napvarjútól.

A rózsaszín ruha

Nem akármilyen mese ám, amit most elmondok, hanem olyan, amelyikben a palóc legényből herceg lesz, a leányból pedig igazi hercegisasszony.

Hol volt, hol nem volt, Palócország kellős közepében volt egy kis falu. Ott éledgelt az a szép leány és nyalka legény, akiről a mesém szól. Nemrég kendőt cseréltek, s már a lakodalom napja is ki volt tűzve, amikor furcsa dolog történt: Petyi eltűnt.

Azelőtt minden este elsétált a Katyiék háza előtt, és választott egyet a piros almából, amit Katyi frissen szedett neki. Eltelt egy nap, eltelt kettő, múltak a hetek is, de Petyiről senki sem hozott hírt.

Egy napon nagy zshivaj támadt a faluban. Köz hírré tétetett, hogy a herceg mulatságot tart, amelyre minden hajadon hivatalos azzal a feltétellel, hogy rózsaszín ruhát öltson magára.

A hírt kidoboló kisbíró után ezüst hintóban arra hajtott maga a herceg is, őt követte nagy zshivajjal a gyermeksereg.

Katyi is kiállt a kapuba, s hát nem másra ismert a hercegben, mint Petyire. Kiabálni kezdett, s futni a hintó után:

– Petyi, Petyi, hát nem ismeresz meg? Én vagyok az, Katyi!

A hintó megállt, kinézett belőle a herceg, majd mérgesen szólt oda a kocsisnak, hogy hajtson tovább.

Sírva szaladt Katyi kedves almafája alá, mindig oda menekült, ha szomorúság érte. Észre sem vette, hogy az almafa ágai vigasztalóan átkarolták, csak arra lett figyelmes, hogy valaki a nevén szólítja:

– Ne szomorkodj, kicsi Katyi!

A lány el akart szaladni ijedtében, de az almafa újra megszólalt:

– Én vagyok az almafa tündére. Segítek neked, mert te is olyan szépen gondoztál.

Az almafa tündére elmesélte Katyinak, hogy szeretett Petyijét a gonosz Ármány varázsolta el, mert megirigyelte a boldogságát. Mérgében hidegszívú és boldogtalan herceggé változtatta, aki minden emlékét elfelejtve, magányosan él hegyeken túli palotájában.

Katyi ezt hallva még keservesebb sírásra fakadt.

– Ne sírj, no! – vigasztalta az almafa tündére. Itt egy darab gyűk*, ezzel legyőzheted Ármányt, emitt pedig egy fehér almavirág. Ha háromszor ráfűjsz, tündérruhává változik, amiben elmehetsz a táncba.

Minden asszony nagy izgalommal készítette lányának a rózsaszín ruhát, még a harisnyájukat is rózsaszínűre festették. Az eladó lányok mind arról álmodoztak, hogy éppen őket választja feleségül a herceg.

Elkezdődött a fényes ünnepség. Már csak az éjjeltündöklők* világítottak a kertben, amikor Katyi elővette az almafa virágát, háromszor ráfűjt, s csodák csodája, kipattant belőle egy gyöngyfehér ruha. Tizenkét alsószoknyája olyan bő és leheletfinom volt, akár a hercegkisasszonyok báli ruhája. Javában folyt a tánc, amikor Katyi betoppant a terembe. Egyedül ő fehérlett a rózsaszín tengerben. A herceg szeme káprázott, annyira vakította a fehér ruha, de még jobban Katyi szépsége.

– Milyen tréfa ez? – rikoltotta Ármány. – Ez a lány nem vehet részt a táncban, hiszen nem rózsaszínű ruhában jelent meg.

– Nem tréfa ez! – kiáltotta Katyi –, hiszen az én ruhám is rózsaszínű, csak éppen fehér rózsaszínű.

S azzal az almafa tündérétől kapott gyökkel Ármányra suhintott. Az nyomban rút varjúvá változott, s csapkodva repült ki a palota ablakán.

Petyi megrázta a fejét, mintha álomból ébredne: most ismerte meg mátkáját. Egymás nyakába borultak, s még aznap lakodalmat ültek.

Aki ott volt, jóllakott pirosra sült pampuskával*, mákos ferentővel*. Aki bírta, ette, aki nem, az nézte, s aki hallotta, elhitte. Ha te nem hiszed, járj utána.

* Gyök: gyökér

Éjjeltündöklő: szentjánosbogár

Pampuska: szalagos fánk

Ferentő: palóc lakodalmak jellegzetes étele, a kelt tészta díszes formája, megöntve mákkal

A Palócföld Észak-Magyarország, azaz a Felföld nagy tájegysége. A trianoni békeparancs szétszakította, így a palócok egy része 95 éve (cseh)szlovák állampolgár. Zömükben római katolikus vallású magyar emberek ők, ám néprajzilag csak a kívülálló veszi egy kalap alá a bujáci, a hollókői, a kazári, az őrhalmi, a rimóci vagy a nagylóci palócokat, akiknek tájnyelve, szokásai, ételei de főleg a viselete a közös vonások ellenére is jól elkülönül egymástól. A menyecskék színes, fodros, csipkés főkö-

tője szinte falvanként különböző. A rövid palóc szoknyát a lányokon 12, az asszonyokon kevesebb fodros alsószoknya kerekíti harang alakúvá. A menyasszony ruháját csak a királynői párta, az apró hímzés, a rozmaringág színesíti. Patyolatfehéren sügárzik, akárcsak Katyi ruhája ebben a mesében.

ÖLRE, BOTRA VAGY KARDRA?

-Mire menjünk? Öltre, botra vagy kardra? – kérdezi a hétfejű sárkány Király Kis Miklóstól, mielőtt az ezüst-hídon megvívnanak.

– Kutya szokott öltre, kondás botra, vitéz pedig kardra! – feleli Miklós, és kardra mennek, más mesében pedig birokra. És a hős mindig legyőzi a sárkányt.

Bár sárkány vagyok én is, földhöz ne vágjatok, legények! Nem vagyok az ellenségetek, de azért megbirkózhatunk, csak úgy játékból, sportból. S mielőtt a felnőttek kétségbe esnének, hogy verekedésre biztatlak, hadd meséljem el, hogy a Jóisten nem véletlenül teremtette

erősebbre, izmosabbra a férfit és a legtöbb állatfajnál az apaállatot. Az ő feladatuk ugyanis a család, néhol az egész közösség védelme, a táplálék megszerzése. Ezt a törvényt az állatok ösztönösen követik, fiaikat arra nevelik, hogy betölthessék természet-szabta szerepüket. Az ép lelkű, egészséges társadalmakban az ember is tiszteli e törvényt: minden nehézséget leküzdő, övéit megvédeni, ellátni képes harcossá neveli fiait. Nem gyilkos támadóvá, hanem győztes védővé.

Épp ez a baj a modern háborús játékokkal, filmekkel: ahelyett, hogy hőssé nemesítenének, gyilkossá vadítanak. Számítógépen vagy az igazihhoz „megszólalásig” hasonlító műanyag fegyverekkel valójában tömegmészárláshoz szoktatnak. Erre én is azt mondom: borzasztó. De a kegyetlenség nem attól tűnik el világunkból, hogy a fiúkat se gerince, se páncélja puhányokká neveljük.

A régiek ezt is jobban tudták, mint mi. A hősiesség titkát mesékbe rejtették. Olvassátok varázsmeséinket: Király Kis Miklós vagy János vitéz lesz belőletek is, ha kiálljátok a próbát, ha vállaltjátok az áldozatot, a küzdelmet, ha szívetek jó és igaz.

Hallgatta az öregek meséjét a tűz köré gyűlt család, a fonó, a kukoricafosztó apraja-nagyja, s nemcsak a rőzselángtól pirult ki a legénykéek arca: képzeletben a vitézség iskoláját járták. Ez volt az „elméleti oktatás”. Hát a gyakorlat?

Lovasíjász őseink attól voltak legyőzhetetlenek, hogy a kisfiúk szinte hamarabb tanultak meg lovagolni, mint járni. Botparipán, juh-, szamár, majd lóháton nyargaltak, ijaztak, vívtak, célba dobtak. Felnőtt korukra szinte összeforrtak paripájukkal, vágóban is hajszálpontosan céloztak. A legeltetni,

fürösztetni rájuk bízott lovakon még nemrégiben is a legtöbb falusi legényke megtanult lovagolni. Te ültél már lóháton?

Júniusban a régi magyar falu gyermekjátékairól meséltem. Hajdan a fiúk és a lányok nem együtt és nem ugyanazt játszották, hiszen különbözött az életszerep, amire játékuikkal felkészültek. A legénykéek erejüket, ügyességüket, a csapatban való küzdelem képességét fejlesztették. Birkóztak, versenyt futottak, árkot ugrottak, kavicsal, hóval, sárral, vackorral, bottal célba dobtak. Játékfegyvereiket (fakardot, íjat, kopját, parittyát, ostort, napraforgó-pajzsot) maguk készítették, és mesterien forgatták. A legerősebbet, legügyesebbet tisztelték, vezérnek választották, de csapatukat nem az ököljog, hanem a mesékből tanult vitézi szabályok és jó esetben a felnőttek példája igazgatta: a becsület, a bajtársiasság, a gyengék segítése, a gonoszság megbüntetése.

Közületek sokan cselgáncsoznak, karatéznak, és nincs olyan fiú, aki ne csodálná a japán szamurájokat, a keleti harcművészetet. De ki hallott a magyar harcművészet-ről? Pedig létezett, és évezredek át naggyá tett minket katonai tudásunk, fegyelmünk és erkölcsünk. Atila hunjai, a szkíták, a párthusok, Árpád magyarjai, Mátyás serege, Bocskai hajdúi, Rákóczi kurucjai, a határőr székelyek, Kossuth huszárjai más fegyverekkel, más vértzetben de egyforma igazságszeretettel, hősiességgel, bátor elszánt-sággal arattak fényes győzelmeket. Miért tanulunk mégis többet a vereségeinkről?

Megígérem nektek, hogy külön sorozatot szentelek győztes csatáinknak.

Addig is tanuljatok meg egy szót: baranta. Ez a húsz éve alakult harcművészeti mozgalom a régi magyar harci tudást, magatartást és erkölcsöt igyekszik feleleveníteni és népszerűsíteni. Test és lélek edzésére egyaránt hangsúlyt fektet, a birkózás, a bottal, szablyával, fokossal, ostorral való bajvívás, a lovas és gyalogos képességek kialakítása mellett fejleszti a csapatszellemet, az önfe-gyelmet, az akaraterőt.

A harc célja, fegyvere koronként változik, de a férfinépnek vérében van ez a feladat. Fiúk, ne feledjétek: a verekedés düh és bosszú, bántás és fájdalom. A birkózás, a párbaj erőtök becsületes összemerése. A verekedés megaláz, az igazságos küzdelem hőssé emel. Te melyiket választod?

Zsigmond Emese

A kiscsikót még a legvásottabb fiúk sem lovagolták meg. Miért?

Mit jelent a betyárbe-csület, a huszárvirtus, a magyar igazság?

Júniusi megfejtések: Népi fiújátékok: Adj, király, katonát, Ki népei vagytok, méta, pittyezés, birkózás. Lányjátékok: Bújj, bújj, zöld ág, Ánt-tán, titijom, Hol jársz, hol kelsz, Szent Erzsébet asszony, Csön-csön, gyűrű. Nyertesek: Benkő Zsolt, László Tamara, Nyáguj Kincső, Székelyszáldobos.

MAGYAR HARCOSOK

Három vadász királyfi elment egy szép napon vadászni a Fekete-havasba. Egyszer a legkisebb királyfi rápattintotta a nyílát egy repülő hollóra, aki valami fényeset vitt a szájában. Hát egy acél esett ki a holló szájából. Másodszor a kis királyfi meglátott egy sólymot ülni egy szikla tetején, rálőtt, de a nyíl vessző a sólyom helyett egy darab kovakövet hasított ki a sziklából. Harmadjára egy mókusra célzott, de a mókus helyett a fa törzsén növény gombából lőtt el egy darabot. A bátyjai bizony felpofozták, amikor látták, milyen haszontalan portékákra fecsérli a nyilait. Hanem mikor sötét lett, s nem volt tűzük, a kicsi királyfi mentette meg mindhármukat, mert az acéllal, kovával

meg a taplóval ügyes tüzet gyújtott. Majd így szólt:

– Látjátok, amíg nincs szükségetek valamire, haszontalan dolognak tartjátok!

Íját felajzó szkíta harcos

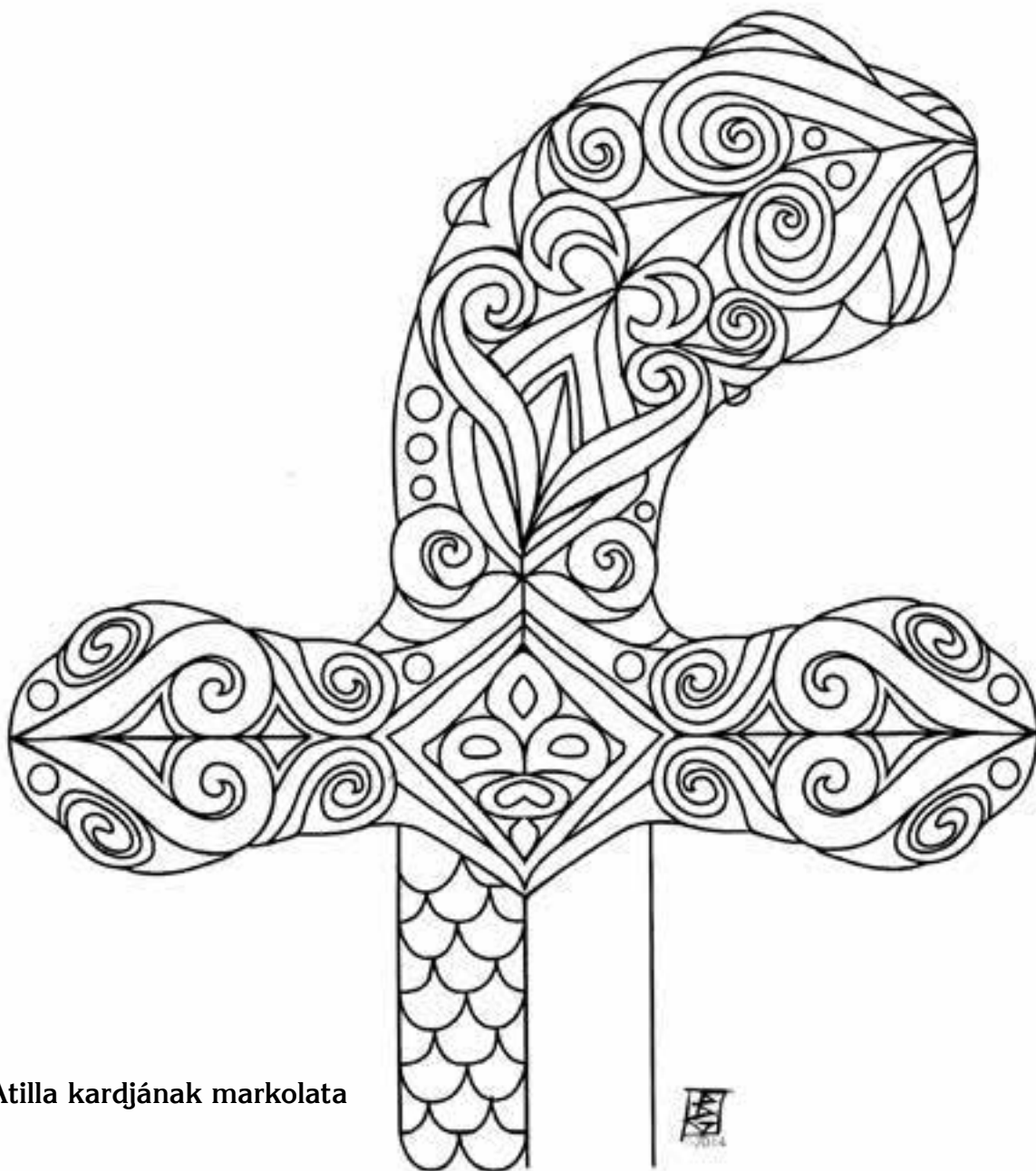
Volt egyszer egy kisiú, akinek az oldalán, alighogy a világra jött, egy kardhüvely termett. Ugyanazon a napon kiütötte magát a kertben egy kardhegy. Amint a kisiú nőtt, úgy nőtt vele a kardtok, meg a kertben a kis kard is. Annak a kardnak az volt a tulajdonsága, hogy örökké forgott, s aki hozzányúlt, annak megvágta a kezét, csak a kisiút nem sebezte meg.

A kisiútból legény lett, s a magyar király elküldte Törökországba a török császárhoz.

Mikor a császár küszöbén átlépett, tizenöt török állt vele szemben. Kiugrott a kard a hüvelyéből, és a törököket mind elkergette. Éjjel egy vén boszorkány el akarta lopni a legény kardját, de a kard kiugrott, és lecsapta a boszorkány vasorrát.

Roppant sereg állott másnap a legénnyel szemben. De a kard olyan gyorsan forgott a legény körül, hogy őt egy karcolás sem érthette, a török pedig mind elszaladt. Hazatért Magyarországra, ahol a magyarok azonnal kikiáltották királyuknak.

Színezd ki a rajzokat.

Atilla kardjának markolata

Mátyás jót mulatott az eseten. Azóta nevezik Márkus szekrényének a hegyet.

Mátyás király tanácsadója

Népmonda

Meghirdette Mátyás király, hogy ha valaki olyat tud hazudni, amit ő nem hisz el, annak egy zsák aranyat ad jutalomképpen.

Na hiszen mentek is hozzá nemesek, hercegek, bárók, tudós emberek, de akármikor is hazudtak, Mátyás mindenre azt mondta: bizony igaz lehet, én elhiszem.

Az egyik azt hazudta, hogy az ő nagymamája halva született.

– Elhiszem – mondta a király.

Volt, aki azt hazudta, hogy a nap nyugaton kel fel; a másik azt, hogy olyan nagy árvíz volt, hogy a fák árnyékát is elvitte a víz; meg hogy a Duna visszafele, a hegyre felfele folyik. Olyan is volt, aki azt hazudta, hogy akkora ökröket látott, hogy a két szarvuk közt elfért volna egy falu. De mondhatlak a királynak akármit, mindenre azt válaszolta: hiszem, hiszem, elhiszem.

Egy pénteki napon megállott a királyi palota kapujánál egy juhászlegény, hóna alatt egy köblös zsákkal, s fordult be egyenesen a királyi palotába.

– Hová még, te szegény legény? – kérdi a kapuőr.

– Én biza őfelségét keresem – s hiába erősködtek, ő nem tágitott, míg a király elé nem vezették.

– No, mi járatban vagy, édes fiam? – kérdi a király.

– Meginstálom, felséges királyom, de eljöttem volna a zsák aranyért.

– Milyen aranyért, te legény?

– Hát amit a tavaly kölcsön adott felségednek édesapám.

– Mit beszélsz, te hazug, honnan lett volna a te apádnak egy zsák aranya?

– A biza nem számít! Mert ha nem hiszi el felséged, akkor is ki kell fizesse a zsák aranyat, mert hát akkor olyat hazudtam, amit nem hisz el, de ha elhiszi, akkor is ki kell fizetnie, mert hát ez a becsület.

Mit volt mit tenni, ki kellett adni a zsák aranyat a juhásznak.

De a király nem engedte el a legényt a sok arannyal, inkább kinevezte hercegnek, szép új ruhába öltöztette, s ő lett a tanácsadója, mert az ilyen eszű ember többet ért neki egy zsák aranynál.

Elmondta a magyardécsei Balla Tibor és a nagyváradi Törös Víg Eszter 2015-ben, a marosvásárhelyi Regemondó Versenyen

DERÜLJ, DERÜLJ!

TÓTH ÁGNES

Macska-bolt

Kandúr utca kettő alatt
Macska-bolt nyílt Aradon,
Macs kajajos reklámot csap
Macs kaházy Salamon.
Macska-bolt, macska-tár,
Ott sok csacska macska jár.
Bajuszkötő, kandúrcsizma,
Macskaszem is kapható,
Macskagyökér, macskajajra
Helyben elfogyasztható.
Van pormacska, zsákbamacska,
Macskakarom-reszelő,
Kismacskáknak gombolyag és
Cirmos cica-etető.
Útmutató a kezdőknek,
Hogyan fogjunk egeret,
S hogy jár pórul az, ki forró
Bádogtetőn tekereg.
Macskanyelv meg Whiskas-táp
és egérkonzerv eladó,
Szórakozni Tom és Jerry
Videókon kapható.
Komolyzene Rossinitől:
Macskaduett ária,
Előadja Perzsa Pongrác
és Sziámi Árnika.
Tejfől is van egy köcsögben,
De azt el nem adhatom,
Szétkarmolná a képemet
Macs kaházy Salamon!

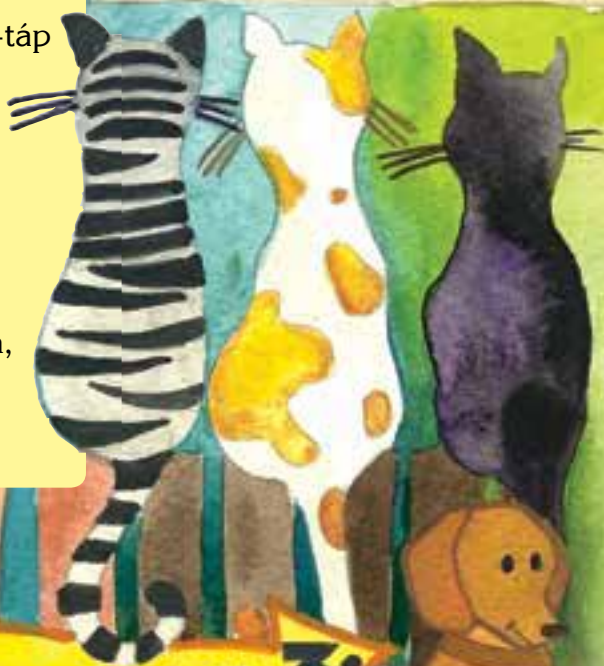

WEÖRES SÁNDOR

Kutya-tár

Harap utca három alatt
megnyílt a kutya-tár,
sípall-dobbal megnyitotta
Kutyafülű Aladár.
Kutya-tár! Kutya-tár!
Kutyafülű Aladár!

Hús forintért tarka kutya,
tízért fehér kutya jár,
törzs-vevőknek öt forintért
kapható a kutya már.
Kutya-tár! Kutya-tár!
Kutyafülű Aladár!

Melyik Mátyás-regét
juttatja eszetekbe
Weöres Sándor verse?

FRANCSOVICS JUDIT

Mátyás király meg a pásztor

– Hová mén az a sok birka?
– Legelni a mezőre,
olyan kövér ott künn a fű,
száz jóllakik belőle.

– Hát a kutya mit csinál?
– Az a nyáját hajtja,
ötször-hatszor körbefutja,
igen dolgos fajta.

– Ha a kutya ilyen okos,
minek pásztorember?
– Talán azért, királyom,
hogy beszéljen kenddel!

Olvassátok el Mátyás és a pásztor meséjét. Milyen árat kér a nemesektől az öreg pásztor a királlyal folytatott rejtélyes párbeszéd megfejtéséért?

GUBA-KEREKES ZSUZSA rajza

MARKÓ BÉLA

Magyarzsákod

Jártam nálad Zsákodon,
nem volt folt a zsákodon,
hanem volt vagy kilenc gomb,
és belül sem krumpli volt,
édes párom, te voltál,
s jó nagyot sikítottál,
hogy hátamra vettelek,
a szekérre tettelek,
gyorsan hazavittelek,
s otthon úgy szerettelek,
hogy majdnem megettelek.

Mátyás okos felesége a tilalom ellenére kijavítja férje téves ítéletét, ezért Mátyás elűzi a palotából, de megengedi, hogy a szívének legkedvesebbét magával vigye. Mit választ a királyné?

Idegennyelv tanulás

Kész a festmény, már csak
a művész aláírása hiányzik

Kisköpe

Milyen magyar szavakra tanítottad meg a kutyádat? Hát lovaink milyen szavakra hallgatnak?

Júniusi megfejtés: A macska szeme nem termel fényt, attól világít a sötétben, hogy a legkisebb fényt is visszaveri.

Nyertesek: Pál Laura, Gyergyóremete;
Simon Kriszta, Székelyudvarhely;
a kovásznai tavalyi IV. D osztály.

**Havonta
3 díjat!**
sorsol.mki.hu

Az elefántok nem felejteneek. Munkára betanított indiai elefántokat szállítottak hajón Afrikába. Megérkezésük után egyetlen utasítást sem hajtottak végre, a „fülük botját sem mozdították” új gazdáik buzdítására. Ennyire megbuktak volna a hosszú tengeri úton? Végül valaki rájött a rejtély nyitjára: az elefántok régi gazdái hindi nyelven „oktatták” őket, Afrikában pedig az általuk addig még soha nem hallott, szuahéli nyelvet használták. Egyszerűen nem értették, mit akarnak tőlük. A „nyelvi nehézség” azonnal megoldódott, amikor hindi hajcsárokat hoztak. Ezután ment minden, mint a karikacsapás, az elefántok újra olyan engedelmesek lettek, mint hazájukban, Indiában.

A madaraknál a hímek a dalnokok. A fiókák már a fészekben megtanulják apjuktól a fajukra jellemző éneket, és azt dalolják, nem törődve más fajok énekével.

Vannak azonban kivételek is. Egy állatkert nagy madárröpdéjében (volierjében) különböző fajokhoz tartozó madarakat tartottak. Nagy volt a ricsaj, sőt a civakodás is. Egyik nap új lakó, egy kenderike érkezett. Csendben üldögélt, magában csicssergett, majd – mivel a régi otthonával szomszédos erdőből gyakran hallotta a nagypirók énekét – egyszercsak elkezdte azt „dúdolni”. És láss csodát! Hamarosan odarepült egy vörösbegy, és ugyancsak „pirókul szolt hozzá”: ő is ismerte ezt az „idegen nyelvet”. Jó barátok lettek, egymás mellett ültek, és „pirókul” beszélgettek egymással.

Nem és nem! Nekem nem kell idegen beszéd! A kakukk idegen fészekben kel ki a tojásból, és nő fel, nap mint nap hallja nevelőszülei énekét, de nem tanulja meg a „nyelvüket”, sőt, amikor felnőtt, faképnél hagyja a fészket, és kifogástalanul kakukkol akkor is, ha soha nem volt alkalma fajtársait hallani.

Miért ne tanulnék? – véli a szajkó, népi nevén mátyásmadár, amely nemcsak más állatok hangját, például az ölyv vijjogását, a kakaskukorékolást vagy a kutyaugatást utánozza megtévesztő hitelességgel, hanem az ember világának különféle hangjait is, például a kútgém nyikorgását vagy a lánccsörgést. Fekete István, a természetet kiválóan ismerő és szerető nagy írónk meséli egyik regényében, hogy a szajkó e tulajdonságának köszönhető-

en még kísértethistóriába is bekerült: az egyik falusi portán lakó babonás néni minduntalan hallotta a kútnyikorgást, de amikor kinézett az ablakon, senkit sem látott, a kútgém pedig meg sem mozdult. Később derült ki, hogy a tornácon kalitkában tartott mátyásmadár volt a „kísértet”, aki a kút nyikorgását utánozta.

A legbeszédesebb madár a szürkepapagáj. Ez a társaságkedvelő madár gondos ellátás mellett akár 60 évig is élhet, bőven van tehát ideje nyelvtudását gazdagítani. Egy Alex nevet viselő szürkepapagáj 200 angol szót tudott használni értelmesen, a helyzetnek megfelelően, és további 500 szót értett. Gondozójától – akihez mély barátság fűzte – esténként így köszönt el: „You be good! See you tomorrow. I love you”. (Légy jó! Holnap találkozunk. Szeretlek!)

BITAY ÉVA

Ne szajkózd mindig ugyanazt.
Beszéljünk ölyv vagy kútgém nyelven

Mit gondol...

a vidra? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Kakukk-titok: kitől tanulja meg az anyanyelvét és azt, hogy hová kell ősszel repülnie?

MIT GONDOL A KÉT KACSA?

A júniusi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Kapitány, körbeutazzuk a Balatont?
- Álmomban sem ültem ilyen szép, pihe-puha, fehértollas hajón!
- Végállomáááás! Kérjük az utast, szálljon le!
- Ereszkedj lennebb, és dugd a víz alá a fejed, Hápi, hogy a parton állók azt gondolják, vízen járok!
- Kacsahajóra fel! Vitorlát bonts!

Péter-Balázs Kitty, Lövéte; László Tamara, Székelyszáldobos; Veres Minola Alesia, Gallov Zoárd Máté, Atomei Müller Edwin, Dés; Bereczki Orsolya, Szováta

Kvak és a Szent Anna-tó

Halihó,
kis barátaim!

Nemrég múlt el a vakáció, meséljünk még egy kicsit róla. Ti merre jártatok? Én a Szent Anna-tóhoz látogattam egy kis fürdőzésre.

A Székelyföld egyik legszebb és legtitokzatosabb tava Hargita és Kovászna megye határán, a Csomád-hegység egyik kráterében keletkezett. A másik krátert a Mohos tőzegláp tölti ki, ott már jártunk a múlt tanévben. Mindkettő a Mohos Természetvédelmi Területhez tartozik.

A Szent Anna-tó legendáját Benedek Elek és Jókai Mór is megírta. Ismeritek a megrázó történetet?

Valamikor a Szent Anna-tó helyén hegy magaslott, melynek a tetején vár állott. Vele átellenben, a Bálványos-tetőn is hatalmas vár épült. Két testvér lakott a két várban, kevélyek, gőgösek, irigyek voltak, egymást sem szerették.

Egyszer a bálványosi várba nagy úr érkezett. Arannyal, ezüsstel, gyémánttal kirakott hintáját hat szilaj paripa húzta. A házigazda kérte a vendéget, hogy adja el neki. Cserébe hét falut ígért, azonban a vendég hajthatatlan maradt, a fogat nem eladó. A vár ura cselhez folyamodott. Nagy mulatságot rendezett, és kockán elnyerte a hintót lovastól. Első dolga volt, hogy meglátogassa a testvérét, aki persze nagyon megirigyelte, és fogadott vele, hogy különb hintót szerez, nem is hat, hanem tizenkét lóval.

Egész nap tűnődött, hogy honnét szerezzen különb tizenkét lovat. Egyszer csak mi jutott eszébe? A várba parancsolta a környék legszebb leányait. Közülük tizenegyet és a legszebbet, Annát befogatta a hintó elé. A lányok azonban meg se bírták mozdítani a rettentő terhet. Az úr szörnyű haragra gerjedt, és ostorával rávágott Annára. Patyolatfehér bőréből

kiserkent a vér, s jajszava felhangzott az égig. A mennybolt elfeketedett, és a vár szörnyű dörgéssel összeomlott. A helyén egy tó keletkezett, melynek vizén tizenkét hattyú úszott. Kijöttek a partra, megrázták magukat, és visszaváltoztak leányokká. Mind hazasiettek a falujukba, csak Anna maradt ott, kápolnát épített, és életének hátralevő részét csendes imádkozással töltötte.

És jöttek az emberek mindenfelől a kis kápolnához együtt imádkozni a szent életű leánnyal, halála után pedig elnevezték róla a tavat Szent Anna tavának.

A mai napig is úgy tartják, hogy aki a Szent Anna-tó vizében megfürdik, lemossa bűneit...

Szent Anna kápolnája ma is ott áll, és őrzi a tavat. Köpenye a fenyőerdő, lába előtt füves lanka fut le a tó partjára. A kápolna kicsi ablakszeme télen-nyáron összecsillan a tó gyémántfekete és az ég Mária-kék szemével.

A hajdani fakápolna helyére 1977-ben újat építettek. Az Anna-napi búcsúra minden júliusban ezrek zarándokolnak ide.

A Szent Anna-tó felszíne 0,22 km², majdnem szabályos kör alakú, a medre, mint minden vulkánkráter, tölcsér alakú. Vízugyűjtő területe kicsi, sem patak,

sem forrás, csupán a csapadék táplálja. 1867-ben 12 méter mély volt, ma csupán 6 méteres. Az elsekélyesedést a meder feltöltődése és a növényzet terjedése okozza. Nagyon kell a Szent Anna-tóra vigyáznunk, nehogy az egykori Mohos-tó sorsára jusson, és a helyén ne maradjon más, csak láp.

A lerakódott feketésbarna iszap miatt a víz zavarosnak, sötétnek tűnik, pedig nem az. A tavon csónakázni lehet, a fürdészel azonban vigyázni kell, mert sokan veszítették életüket benne.

Járjuk körül, öleljük át tekintetünkkel a tavat, mint ahogy a fenyő és lombhullató erdők koszorúja öleli. Ha egyszer itt jártál, a Szent Anna-tó emlékszik rád, és visszavár. Miként én is várlak titeket novemberben. BBREEEKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Egyik szebb, mint
a másik!

Hegedűs Panna Borbála,
Marosvásárhely

Moldován Krisztina,
Dés

Jakab Nóra,
Esztelnek

Küldj te is saját felvételt
vagy rajzot!

Rejtvénypályázat

Simon Emil őszi versének egy soráért vagy a túloldalon levő mozaik-rejtvény megfejtéséért cserébe könyvjutalmat kap öt szerencsés rejtvényfejtő a beküldők közül. Postázd mielőbb!

A Rejtvénykirály

Október száradó leveleket csörget,

.....
Fák odvába bújtak mókusok, madarak,
orkán s fagy versenyez:
melyik ér hamarabb.

Juhos Bernárd, Torda

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része

9. Apró

10. Bizalommal van (íránta)

13. ... szép, akinek a szeme kék

15. Körülbelül, röviden

16. Egri Imre névjegye

18. Pille közepe!

20. Ókori római pénz

24. Üres tál!

25. Fejetlen faun!

26. A házba

28. Magyarország, rövidítve

30. Raktárban van!

32. A lábainkhoz

35. Fiú kistestvér

37. A megfejtés 3. része

FÜGGŐLEGES

2. Illés Karcsi névjegye

3. Filmkocka (DIA)

1 R	2	3	4	G	5	6	7	8	
	9				10				11
12 V		13		14		15			Ő
16	17		18		19		20	21	
↳ R		22				23			R ↘
	24			25				26	
27 K		28	29		30		31		T
32	33			34		35		36	
	37				R				T

4. Táplálkozik

5. Kutya

6. Lapos terület

7. Őzsuta párja

8. A szabadba

11. Szikladarab

12. A megfejtés 2. része

14. Tengeri növény

17. Kezével jelez

19. Üreg

21. Heg

22. Ötletes

23. Locsol

27. Kicsinyítő képző

29. Zúdit, áraszt

31. Tetőt építő mester

33. Folyadék

34. Követni kezd!

36. Ismét ne

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Nyertesek

A júniusi rejtvénypályázat megfejtése: Félre, irka, sutba, táska.

Itt áll előtted. Nyertesek: Dósa Brigitta, Makfalva; Nagy Alpár,

Barót; Puskás Szabolcs, Gyergyószentmiklós; a nagybányai N. Iorga Iskola IV. C osztálya; a szilágfőkeresztúri III.; a székelyzsombori IV. osztály, valamennyien tavalyiak.

– Képzeld anya, ma megtanultam írni az iskolában! – meséli büszkén a kis elsős.

– Egyetlen nap alatt? És mit írtál?

– Azt nem tudom...

A válasz folytatását a négyzet-hálóból olvashatod ki, ha bemásolod

Két hangya megy az erdőben. Egyszer csak talál-
nak egy elefántot. Azt mond-
ja az egyik:

– Te, én elszaladok a többie-
kért, te meg addig vigyázz,
hogy el ne menjen.

El is szalad, aztán egy idő-
múlva az elefánt is odébbáll.

Jönnek vissza a hangyák, hát
az elefánt sehol.

Kérdezik az „őrző” hangyát:

– Hol az elefánt?

– Elment.

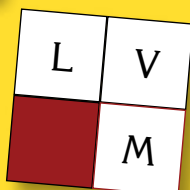
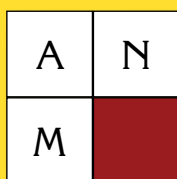
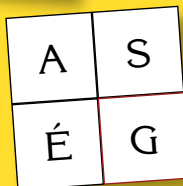
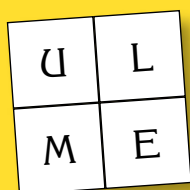
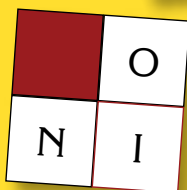
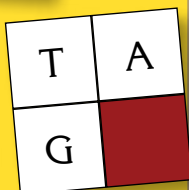
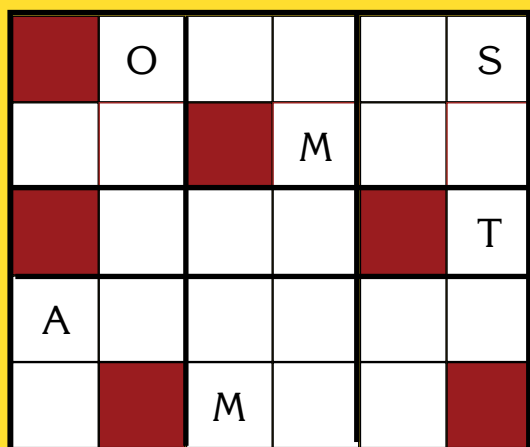
– Ne hazudj, biztos megza-
báltad, még most is zsíros
a szád széle!

...

A hangyák békésen sétálnak
a sivatagban, amikor feltűnik
mögöttük egy hangyász. A han-
gyák nagyon megrémülnek, és
felszaladnak egy közeli fára.
A hangyász hatalmas ormá-
nyával megragadja a fát, és
nagy erővel rázni kezdi. A leg-
kisebb és legvéznább hangya
pont a hangyász nyakára esik.
A többiek lekiabálnak neki

– Fojtsd meg, Egon!

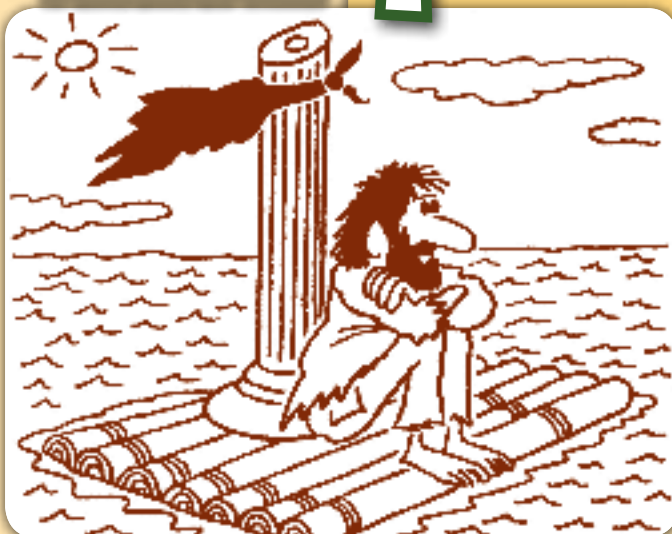
...

Találd ki!

1

Keresd meg azt a hét aprócska részletet, amelyik mindkét
rajzon szerepel.

2

Úgy vezesd végig a mókust a labirintuson, hogy útközben minél több diót, moggyórót és makkot gyűjtsön. Egy útszakaszon csak egyszer mehetsz végig.

Szólj, szám!

1. Mi a bajlódik, bajnok, bajvívás, bajtárs szavak töve? Egy-egy rövid magyarázattal keresetek kapcsolatot a közös szótő és a négy származék jelentése között.

2. Néz, pislog, tekintet, lát. Minősítsétek 1-től 4-ig az igéket a látás „szemszögéből”: melyikük jelent élesebbet, pontosabbat?

3. A lát ige igekötős alakjaiból az -ó képző új szavakat alkotott. Kössétek össze mindeniket a hozzá illő kifejezéssel:

a hibáját	átlátó
szurkolókkal tele	kilátó
többlencsés	belátó
a csúcsra épült	lelátó
a helyzetet	messzelátó

A NEGYEDIKES CSAPATOK
Szólj, szám! pontszámuk alapján jutnak be a KAV országos döntőjébe.

Szeptembertől februárig minden feladat megfejtését küldjétek be közösen, összesítve, a csapat vagy az osztály nevében.

Szó-móka

Tegnap beállított hozzám egy Tyrannosaurus és Hamlet. Volt nagy dinóm, dánom...

.....

Becsaptam egy ajtót: azt mondtam neki, hogy nyitva van.

.....

Ajándék csónak ne nézd a lapát.

.....

– Mi az, amikor egy pötty rád pillant, és megkérdezi: Hogy vagy?
– Nézőpont kérdése.

MASZAT MŰVÉSZ és a FOLT-KALAND

*Itt van az ősz, itt van újra,
S szép, mint mindig, énnekem.*

Petőfi Sándor 1848 őszén írta e sorokat, melyek azóta is ismerősen csengnek mindnyájunknak.

Sokan megverselték, és számtalanszor megfestették a tarka, őszi tájat, hiszen ez az egyik legszebb, legszínesebb évszak. A falevelek különböző árnyalatokban pompáznak. Az egyik piros ruhát ölt, a másik sárgát, a harmadik pedig bordóba, bíborba vagy barnába öltözik. Ilyenkor a termések is – a makk, a gesztenye – érdekes kalandra hívnak.

Gesztenyeország és Falevélváros lakói vendégeket várnak. Dió Dani, Makk Marci és Gesztenye Gizi érkezését várják. Milyennek képzeled el őket?

Gyűjts össze minél több fajtájú, méretű és színű falevelet. Tegyél egy frissen gyűjtött levél fonákjára (arra az oldalra, ahol jobban kidomborodik az erezte) egy papírlapot. Satírozd át színes ceruzával vagy zsírkrétával a lapot a levél fölött. Az eredmény érdekes folthatású, erezett felület. Ezt a technikát frottázsnak hívjuk.

Alkalmazzuk kreatívan a vonalak és a foltok formaalkotó, tónusképző szerepét. Legyünk bátrak, formabontóak!

Kontyos-kendős Ősz-anyó
söpröget a kertben,
vörös-arany falevél
ripeg-ropog, zörren.
Reggel-este ruhát mos,
csupa gőz az erdő,
mosókonyha a világ,
a völgy mosóteknő.

(Tarbay Ede: Ősz-anyó)

Készítsétek el Falevélváros lakóit, vagy színes foltokból fessétek meg Ősz-anyót.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Júniusi meséje során Maszat Művész a napkorong lerajzolására biztatott. Könyvjutalmat érdemel **Gligor Magdolna Gabriella**, Marosvásárhely (1); **Simonfi Toók Anna**, Marosvásárhely (2, napfogyatkozás) és a kézsztentkereszt IV. osztály (**Kozma Erika Gabriella** rajza – 3).

Paul Cézanne (1839–1906)
a XIX. századi festészeti irányzatokat radikálisan átalakító,
a modernizmust megelőlegező francia festő.

Egyik kedvenc motívuma a Saint-Victoire-hegy volt.

1

2

3

Levelező

Októberre már úgy belejöttetek az iskolába és a Napsugár-olvasásba, mint a kiskutya az ugatásba. Ha fáraszt a tanulás, olvass egy szemernyi Napsugárt, mindjárt megpörgeti eszed kerekét.

Ha írtál, rajzoltál nekünk, büszkén találsz majd rá ebben a rovatban a nevedre vagy osztályodra, mert én minden levelező pajtásomat számon tartom. Lássuk csak: **Keresztes Andrea**, Keresztvár; **Gündisch Júlia és Roland**, Németország; **Sata Zalán**, Székely-

udvarhely; **Jakus Henrietta**, Kecskemét; **Nagy Henrietta**, **Kiss Katalin és Balázs**, Szováta; **Mihály Réka**, Lövete; a **szászrégeni A. Maior Iskola tavalyi IV. B**, a P. Maior Líceum IV. B; a **szatmárnémeti Művészeti Líceum III. B**, a Református Gimnázium III.; a **gyergyószentmiklósi Kós Károly Iskola III. A**, a Fogarasy Mihály Iskola IV. A osztálya; a **kibédi IV.**; a **magyarói IV. B**; a **maroskeresztúri IV. B**; a **dési IV.**; a **kémeri III. B**; a **jeddi II.**; a **margittai III. A, IV. A és B**; a **szamosújvári III. B**; a **csíkmenasági III.**; a **kézdiszentkeresztúri III.**; a **lövetei III. B**; a **tasnádi II. C osztály**; magyarlapádi, szilágycsík-keresztúri, mocsolyai olvasóink.

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Nevezetek be a VI. Napsugár Öttusa Bajnokságra, amelynek lelke a mozgás, a játék és a csapatszellem. Ötféle küzdelemben kell összemérnetek erőteteket: ügyességi akadálypálya, célba dobás, helyből távolugrás, egyensúlyozás, váltófutás. Ezeket gyakoroljátok minél többet. Válasszátok ki magatok közül a négy legügyesebbet. Küzdjétek végig az iskolai, a körzeti, a megyei versenyt, hogy ti képviseljétek megyéteket az országos döntőn Sepsiszentgyörgyön, 2016. június 4-én.

A benevezési határidő 2016. január 29-e, a Napsugár szerkesztőségében: naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.

- Hűségese olvasóink **Fodor Annamária és György Tünde** tanítónők tekerőpataki kisdíákjai is. Botanikus kerti belépőt, mesefüzetet ajándékoztunk nekik, és örömmel találkoztunk velük a szerkesztőségben.

- Ne felejtsetek kívágni és összegyűjteni a Napsugár-bélyegeket – üzeni **Renn Renáta tanítónő** osztálya a **szatmárnémeti Hám János Római Katolikus Líceumból**. Ők ugyanis illyefalvi táborozást nyertek hibátlan és ötletes bélyeggyűjteményükkel, egész évi szorgos levelezésükkel.

- **Boros Gyöngyi tanítónő** igényesen és odaadással neveli összevont osztályát **Várasfenesen**, a Fekete-Körös völgyében, a Béli hegyek aljában, ahová IV. Béla király építtetett várat. A vár már a múlté, a nagy király szelleme még mindig él.

- **Szodorai Melinda tanító néni szilágysomlyói** Katicabogarai mostanig a Szivárványon nevelkedtek, az idéntől a Napsugárral szárnyalnak. A Szivárványtól megkérő levélben búcsúztak, a Napsugárt vidám betű-képekkel köszöntötték.

- A **szentegyházi Reménység Néptánc**-csoport **Burus Mária Ella tanító néni** irányításával Kolozsvárra, Szilágysomlyóra, Magyarországon pedig Szarvasra és Budapestre is elvitte az élő székely néphagyományt: viseletüket, népdalaikat, táncukat. Mivel hűséges Napsugár-olvasók, szerkesztőségünket is meglátogatták.

- **Bartha Mária mezőbándi** osztályának bélyeggyűjteménye

- **Szövérfi Emese** diákjainak Napsugár-bélyegei a **marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskolából**

Júniusi megfejtések – furcsa hajók: Az eszkimó kajak foka-, rozmár- vagy bálnabőrből és csontokból, az indián kenu nyírfakéregből készült. A tutaj folyón úsztatott, összekapcsolt farönkökből áll. A komp embert, rakományt visz át a folyó egyik partjáról a másikra. A dereglye széles, nagy csónak. A lélekvesztő könnyen felbille-nő, kis csónak. Az uszály vontatott vagy tölt, lapos teherszállító hajó.
Nyertesei: Szász Tamás, Székelykeresztúr; Lőrincrévi olvasóink.

HÁNY ÁRNYALAT?

Megszámolni nem lehet, de rajzban, kézimunkában nektek sikerült bemutatnotok október pompás színeit.

Marosszentgyörgyi olvasóink a színeket Őszanyótól lesték el, a pecsételés meg a kollázs-módszert Séra Tünde tanító nénitől tanulták.

Szilágyi-Székely Melinda tanító néni magyarlapádi tanítványai a fát pecsételték, a levél körvonalait szivárvány-csíkokkal szegélyezték, míg be nem telt a lap.

Ahol nem tilos spriccolni. Bíró Mária tanító néni osztálya a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Kollégiumban az alapot fogkefével spriccolta ősziessre, majd a sablonnal letakart, fehérén maradt leveleket ecsettel színezte ki.

Nemcsak az osztályt, az iskola folyosóját is felvidítették a mosolygós levélmanók, amelyeket Nagy Lenke tanító néni ivói kisdiákjai vágtak-ragasztottak-színezték.

Fándly Enikő tanítványai a nagyváradi D. Cantemir Iskolában úgy érték el különös művészi hatást, hogy festékkel bekent levelekkel őszi háttérrel pecsételtek. Ezen araszol az ecsettel rajzolt csiganepréség.

Négykezesek: az őszi és a gyerekek együtt alkották ezeket a csodás képeket **Szakács Aranka** tanító néni osztályában a marosvásárhelyi Al. I. Cuza Iskolában magvakból, szirmokból, levelekből és rajzokból.

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban hangulatos őszi kuckók, fészkek, mesefigurák születtek **Pálfi Levente** tanító bácsi diákjainak szorgos kis keze nyomán.

Kovács Katalin minden margittai tanító nevében küldte be a csodaszép őszi kézimunkák egész sorát. Melyiket válasszuk? A termésbábot? A finoman megmunkált levélkompozíciót?

Nagy Annamária szamosardói tanítványa díszes pávafarkat mintáztak a juharlevélből. Másik munkájukon színes festékekkel körülspriccoltak többféle formájú levelet, így csak fehér „emlékük” maradt meg a papíron.

A nagyszalontai Arany János Líceumban **Nagy Beáta** és **Veselac Ildikó** tanítónők osztálya az őszi örökmozgóra kollázs-leveleket függesztett, szőlőgerezdjük semeit kis lyukak jelzik.

Irkafirka

Az iskola, tudom,
Nem a legjobb téma,
De erről írok
Verset én ma.
A szünet nagyon jó,
A padban ülni borzasztó.
Írom én a házimat,
sírom én az ovimat.
Fejünkbe csak tudás száll,
tanulj, tanulj velünk hát!
Vadnay Dorka Kincső,
Szatmárnémeti

Táska, táská, nagy táská,
iskolába megyek ma.
Beülök a kocsiba,
anyát várom sunyiba.
Teszem-veszem dolgaim,
sietni kell már megint.
Hallszik már a csengőszó,
iskolába menni jó.
Székely Boróka,
Mezőpanit

Mátyás Erzsébet tanító néni osztálya a szászrégeni A. Maior Iskolából:

Megjött az őszi,
kezdődik az iskola,
madarak százai
repülnek tova.
Tele van a kas,
a magtár és a kamara,
minden a helyén van,
minden el van rakva.
Gyümölcsillata az őszi
betölti házunkat,
betölti szívünket.

Sepsi Ákos

Szól a csengő, bejöhetsz,
A tanító néni szeret.
Hideg őszi szél fúj,
Levél, gesztenye földre hull.
Esik, esik az eső,
Megérett a szőlő.

Portik Anita

Kezdődik az iskola,
a gyerekek táskát
vesznek a hátukra.
Szól a csengő,
gazdag évszak,
a fákon nincs lomb,
szép ez az évszak.

Szász Orsolya

Búcsúznak a vándormadarak,
Ködtől, esőtől menekülnek.
Érett dió földre koppan,
Mellé hull a gesztenye.
Szól a csengő,
Sok gyermek hallja,
Kezdődik az iskola.

Bakos Imola Adrienn

Sárgulnak a levelek,
szüretelnek az emberek,
elmennek a madarak,
nem kell már a napkalap.

Nistor Minola Andrea

Fülöp Brigitta, Marosvásárhely

Vakációnknak vége van,
Visszatérünk városunkba.
Lelkesedünk leckéinkért,
Lankadatlan létünkért.
Mag Eszter, Lövete

Végre itt az iskola!
Életre keltek a folyosók.
Vidám gyerekek ezre
áll a terem ajtaja előtt.
A tanító néni vidáman
áll a tábla előtt,
mesél az iskoláról
és a tanulásról.
Könnyes szemmel
figyelünk a szavaira.
Végre vége a napnak!
Siessünk haza!
Imreh Csaba Lehel,
Sepsiszentgyörgy

Lehullott már a levél,
elmentek a fecskék.
Eljött az őszi,
elbújt az őz.
Szép kislány a réten
száraz virágot szed.
A hosszú éjszakában
száz csillag őt csodálja.

Soós Kriszta,
Brassó

Deák Zsanett,
Szilágycseh

Ozsváth Dávid, Margitta

Gábor Judit kézdiszentkereszt-i kisdíákjai írták:

Öreg tölgyfa áll magában,
Szomorkodik egyfolytában.
Felvidul, ha jön a tavasz,
Szomorú, ha nő az avar.
Ősszel gyérül a lombozat,
A sok lakó elszalad.
Egyedül marad a tölgyfa,
Hull a hó az ágaira.

Borcsa Zsombor

Az erdő szélén
él egy öreg tölgyfa.
Vastag a törzse,
szép a koronája.
Az öreg tölgyfa
boldogan suttogja:
bármilyen nagy a vihar,
ő mindig kibírja.

Szalló László

A fák tündére
elmesélte életét.
Mesélte, hogy fákra vigyáz,
őrzi őket, hát ne félj!
Elindultam hazafelé
boldogan, hisz láttam őt,
a tündért, ki mindig
vigyázza az erdőt.

Tuzson Eduárd

Kirepültek a madarak
a fészükéből,
a gyerekek nevetése
hallatszik a kertekből.
Az emberek most
rengeteget szüretelnek,
egy idő után megállnak,
és lepihennek.

Az erdőben nagyon sok
ember van azért,
hogy legyen meleg
a házukban.

Most mindenki örül,
boldogsággal megtelt,
itt van az ősz, és ennél
több öröm már nem kell.

Katócz Boglárka,
Szamosdara

Őszi szellő, őszi szellő,
Fújdogál az őszi szellő,
Meleg van, hideg van,
De mégis ősz van.
Tudjátok meg, gyerekek,
kezdődik a ti nehéz életetek.

Nichita Sulyok Viktória,
Szatmárnémeti

Téli, nyári emlékeket
Könyvemben gyűjtögetek.
Egyévestől tízévesig.
Néha-néha anyás képek,
Néha-néha apás képek.
Unokákat dédelgetek,
Boldogan emlegessék
Anyát, apát s a testvérkét.
Mikor ők is nagyok lesznek,
Képeket gyűjtögetnek,
Egyévestől tízévesig,
Majd ők is meg-megnézegetik,
S boldogan emlegetik
Anyát, apát s a testvérkét.

Veres Beáta,
Marosvásárhely

Győri Krisztina, Marosvásárhely

Fejér Tímea, Csíkszentgyörgy

Találtam egy
magocskát, elültettem
szépen. Kiderült, egy fa-
csemetét ültettem a kertben.
Napról-napra növekedett,
felcseperedett szépen,
úgy gondoltam, meg-
tartom és védem.

Úgy érzem,
hogy család-
tag, mindig
együtt élünk.
De egyszer
én is el-
megyek,
s megint
külön
leszünk.

Lázár Réka,
Korond

Címlap:
OROSZ
ANNABELLA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.

Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.

E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.

A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÖSZABÓCSA ÜZENETEI

Nagy Laszlo: Dioveres
Szász Orsolya rajza, Szászrégen

Olvass,
és küldj rajzot róla!

Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!

A Huszár-ikerpár a nagyváradí Szacsvey Imre Iskola sport-büszkesége. Ingrid korosztályának legeredményesebb leánysportolója. A bukaresti országos bajnokságon 4 arany, 2 ezüst és 2 bronz érmet szerzett. Szabolcs a nagyváradí sportiskola kosárlabda csapatával a mangáliai országos bajnokságon minden meccset megnyerve aranyérmes lett.

Kézimunkázz,
és küldj képet
róla!

Szakács Anikó tanító néni
székelyszenterzsébeti
kisdíákjainak mőkusai az őszi
erdő színeit idézik.

E lapszám
támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

BETHLEN GÁBOR
Alap

RMDSZ
ROMÁNIAI ALAPÍTMÁNY

Vágjátok ki a bélyeget,
és ragasszátok nevetek mellé
az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 4 lej, 400 Ft

